

**Щотижнева аналітична записка №17  
стосовно змін законодавства у сфері економіки і фінансів,  
які мають вплив на імплементацію Україною acquis ЄС,  
за період з 05 червня до 11 червня 2023 року**

За період з 05 червня 2023 року до 11 червня 2023 року:

- Президентом України ухвалено 9 документи, з них **6 указів та 3 розпорядження**;
- Кабінет Міністрів України ухвалив 12 нормативно-правових актів (НПА), з них **7 постанов та 5 розпоряджень**;
- Правління Національного Банку України ухвалило **1 рішення**;
- у Верховній Раді України зареєстровано 54 ініціатив, з них **22 законопроекти та 32 проекти постанов**. Кабінетом Міністрів України ініційовано **3 законопроекти**, Президентом України внесено на розгляд ВРУ **1 проект постанови**, народними депутатами України ініційовано **19 законопроектів та 31 проектів постанов**.

Верховна Рада України в суботу **10 червня 2023 року** провела пленарне засідання, на якому ухвалила:

- Прийнято в цілому постанов – 1;
- Прийнято в цілому законів – 10;**
- Прийнято за основу законів – 7.

**[Організація економічного співробітництва та розвитку та Уряд України започаткували Програму ОЕСР для України в межах початкового діалогу щодо вступу до Організації.](#)**

Програма була підписана в Парижі на засіданні Ради ОЕСР Прем'єр- міністром України Денисом Шмигалем, Генеральним секретарем Організації економічного співробітництва та розвитку Матіасом Корманном і Міністром закордонних справ Великої Британії Джеймсом Клеверлі.

Програма зосереджена на пріоритетах реконструкції та відновлення України, а також на підтримці її цілей щодо вступу до ОЕСР та ЄС. Вона стосується таких структурних питань, як податкова політика та адміністрування, корпоративне управління, державне управління, доброчесність та боротьба з корупцією, конкуренція та екологічна політика.

Вона також охоплює ключові питання відновлення, такі як інфраструктурна політика та підтримка переміщених осіб і біженців, що повертаються. Програма ґрунтується на попередній роботі ОЕСР в енергетичному та аграрному секторах України. Вона реалізовуватиметься у тісній співпраці з іншими міжнародними партнерами, зокрема через Міжвідомчу платформу координації донорської допомоги, в якій бере участь ОЕСР. Програма для України передбачає посилення участі держави в 24 органах ОЕСР, а також приєднання до більш ніж 70 правових інструментів ОЕСР протягом чотирьох років.

**Україна долучилась до європейської програми [«Механізм «Сполучення Європи»](#)**

Відповідну Угоду між Україною та ЄС про участь України у програмі Європейського Союзу «Механізм «Сполучення Європи» підписали сьогодні у Львові Віцепрем'єр-міністр з відновлення України – Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков

та Єврокомісар з питань транспорту Адіна Велян.

**Загальний бюджет програми до 2027 року становить майже 21 млрд євро.** Підписана Угода відкриває можливість залучити фінансування ЄС для підтримки розвитку високопродуктивних, стійких і ефективно взаємопов'язаних транс'європейських мереж у сферах транспорту, енергетики та цифрових послуг. Фінансування проєктів передбачає, що половину вартості компенсує країна-заявниця за рахунок власних джерел чи міжнародних фінансових організацій, а 50% фінансування забезпечується у межах програми.

«Перш за все, акцент на розвитку експортної логістики на наших західних кордонах. Йдеться про збільшення пропускну здатності автомобільних та залізничних пунктів пропуску. Уже обговорюємо з європейськими партнерами реалізацію шести перших проєктних пропозицій.

Подали заяви, уже в червні очікуємо результатів відбору. Паралельно розпочали роботу над підготовкою проєктних пропозицій на наступний рік. Дякую пані Адіні Велян та, загалом, нашим партнерам з ЄС за співпрацю та реальні практичні кроки з інтеграції України в європейський транспортний простір», – заявив Олександр Кубраков.

### **Перелік законодавчих актів, що були ухвалені за період з 05 червня до 11 червня 2023 року із зазначенням, які acquis ЄС імплементуються такими законодавчими актами**

[Проект](#) №5322 Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках” від 01.04.2021.

Ухвалено Верховною Радою України **10 червня 2023 року: прийнято в цілому.**

Згідно з [Додатком](#) XXVII-B до Рішення 1/2019 Ради асоціації між Україною та ЄС від 8/07/2019 року Україна взяла на себе зобов'язання імплементувати Регламент 1227/2011 в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Закон забезпечує часткову імплементация в українське законодавство **Адаптованої редакції Регламенту 1227/2011 Європейського Парламенту та Ради про добросовісність та прозорість на оптовому енергетичному ринку від 25 жовтня 2011 року.**

[Проект](#) №0204 Закону України “Про ратифікацію Нагойсько-Куала-Лумпурського додаткового протоколу про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку” від 02.05.2023.

Ухвалено Верховною Радою України **10 червня 2023 року: прийнято в цілому.**

Законом ратифіковано Нагойсько-Куала-Лумпурський додатковий протокол про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку, вчинений 15 жовтня 2010 року у м. Нагоя, який набирає чинності для України на дев'яностий день від дня передачі ратифікаційної грамоти депозитарію.

Забезпечує виконання статті 64 глави 4 «Санітарні та фітосанітарні заходи» розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею», статей 361, 363 глави 6 «Навколишнє середовище» розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» та Додатку XXX до Угоди про Асоціацію щодо збереження, захисту, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захисту громадського здоров'я, розсудливого та раціонального використання природних ресурсів та заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища, серед іншого, у таких сферах як охорона природи, зокрема

збереження і захист біологічного та ландшафтного різноманіття; генетично модифіковані організми, в тому числі у сільському господарстві, а також імплементації актів ЄС у сфері санітарних та фітосанітарних заходів, невід'ємною частиною якої є порядок імплементації актів законодавства ЄС щодо генетично модифікованих організмів та враховує політики Європейського Союзу встановлені: [Нагойсько-Куала-Лумпурським додатковим протоколом про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку](#) (Рішення Ради 2013/86/ЄС від 12 лютого 2013 року про укладення від імені Європейського Союзу Нагойсько-Куала-Лумпурського додаткового протоколу про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку) (Official Journal L 46, 19.02.2013, p. 1–3);

[Картахенським протоколом про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття](#) (Рішення Ради 2002/628/ЄС від 25 червня 2002 року про укладення від імені Європейського Співтовариства Картахенського протоколу про біобезпеку (Official Journal L 201, 31.07.2002, p. 48 – 49);

[Конвенцією про охорону біологічного різноманіття від 1992 р](#) (Рішення Ради 93/626/ЄС від 25 жовтня 1993 року про укладення Конвенції про біологічне різноманіття) (Official Journal L 309, 13.12.1993, p. 1 – 2);

[Директивою 2001/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 березня 2001 року](#) про вивільнення у навколишнє середовище генетично модифікованих організмів та про скасування Директиви Ради 90/220/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Рішеннями 2002/623/ЄС та 2002/811/ЄС, Регламентами 1829/2003/ЄС та 1830/2003/ЄС та Директивою 2008/27/ЄС (Official Journal L 106, 17.04.2001, p. 1 – 39);

[Регламентом \(ЄС\) № 1946/2003 Європейського Парламенту та Ради від 15 липня 2003 р.](#) про транскордонні перевезення генетично модифікованих організмів (Official Journal L 287, 05.11.2003, p. 1 – 10);

[Директивою 2009/41/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року](#) про використання генетично модифікованих організмів у замкненій системі (Official Journal L 125/75, 21.05.2009, p. 75 – 97).

[Проект](#) №7577 Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення системи управління об’єктами інженерної інфраструктури меліоративних систем державної власності”.

Ухвалено Верховною Радою України 10 червня 2023 року: прийнято за основу із доопрацюванням положень відповідно до ч.1 ст.116.

Законопроект має на меті імплементацію норм [Регламенту 2018/841 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року](#) про включення викидів та поглинання парникових газів від землекористування, змін у землекористуванні та лісового господарства до кліматично-енергетичних рамок до 2030 року та про внесення змін до Регламенту 525/ 2013 та Рішення № 529/2013/ЄС.

[Проект](#) №6134 Закону України “Про захист прав споживачів” від 05.10.2021.

Ухвалено Верховною Радою України 10 червня 2023 року: прийнято в цілому.

Забезпечує виконання статті 415 Глави 20 «Захист прав споживачів» Розділу V

**«Економічне і галузеве співробітництво» та Додатку XXXIX Угоди про Асоціацію** щодо забезпечення високого рівня захисту прав споживачів та досягнення сумісності між їхніми системами захисту прав споживачів та направлений на імплементація норм ЄС, визначених

**Регламентом Європейського Парламенту та Ради № 2017/2394 від 12.12.2017** про співробітництво між національними органами, відповідальними за виконання законів про захист прав споживачів та який скасовує Регламент (ЄС) № 2006/2004 (Official Journal L 345, 27.12.2017, р. 1–26);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 98/6/ЄС від 16.02.1998** про захист споживачів при зазначенні цін на товари, що пропонуються споживачам (Official Journal L 80, 18.3.1998, р. 27–31);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2005/29/ЄС від 11.05.2005** про недобросовісні торгівельні методи підприємств до споживачів на внутрішньому ринку, що вносить зміни до Директиви Ради № 84/450/ЄЕС, Директив № 97/7/ЄС, № 98/27/ЄС та № 2002/65/ЄС Європейського Парламенту та Ради, а також до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради (Official Journal L 149, 11.6.2005, р. 22–39);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2019/771 від 20.05.2019** про деякі аспекти, що стосуються договорів на продаж товарів, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 2017/2394 та Директиви № 2009/22/ЄС та скасовує Директиву № 1999/44/ЄС (Official Journal L 136, 22.5.2019, р. 28–50);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 93/13/ЄС від 05.04.1993** про недобросовісні умови у споживчих контрактах (Official Journal L 95, 21.4.1993, р. 29–34);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2011/83/ЄС від 25.10.2011** про права споживачів, що вносить зміни до Директиви Ради № 93/13/ЄЕС та Директиви № 1999/44/ЄС Європейського Парламенту та Ради та скасовує Директиву Ради № 85/577/ЄЕС та Директиву № 97/7/ЄС Європейського Парламенту та Ради (Official Journal L 304, 22.11.2011, р. 64–88);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2013/11/ЄС від 21.05.2013** про альтернативне вирішення споживчих спорів та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви № 2009/22/ЄС (Official Journal L 165, 18.6.2013, р. 63–79);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2009/22/ЄС від 23.04.2009** про заборони, що встановлюються уповноваженими органами з метою припинення порушень у сфері захисту інтересів споживачів (Official Journal L 110, 1.5.2009, р. 30–36);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2000/31/ЄС від 8.06.2000** про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку (Official Journal L 178, 17.7.2000, р. 1–16);

**Директивою Європейського Парламенту та Ради № 2016/2102 від 26.10.2016** про доступність веб-сайтів та мобільних додатків органів публічного сектору (Official Journal L 327, 2.12.2016 р., с. 1–15).

**Проект №9330/П Постанови про прийняття за основу проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України** від 09.06.2023.

Одночасно народними депутатами України – членами Комітету з питань економічного розвитку

Наталухою Д.А. та іншими запропоновано відхилити альтернативні законопроекти.

[Проект](#) №9330-2/П *Постанови про відхилення проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України* від 09.06.2023.

Запропоновано відхилити [проект](#) Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України (реєстр. № 9330-2), поданий народними депутатами України Наталухою Д.А. та Приходьком Б.В.

[Проект](#) №9330-1/П *Постанови про відхилення проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України* від 09.06.2023

Запропоновано відхилити [проект](#) Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України (реєстр. № 9330-1), поданий народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України.

[Проект](#) Постанови №9330/П від 09.06.2023 направлений на прийняття в першому читанні законопроекту **№9330 від 26.05.2023 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України”**

Законопроект має забезпечити виконання статті 256 Частини 1 “Антиконкурентні дії та злиття” Глави 10 “Конкуренція” Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію та забезпечити наближення українського конкурентного законодавства та практику його застосування до асquis Європейського Союзу

[Регламенту](#) ЄС 1/2003 від 16 грудня 2002 року

[Директиви](#) №2019/1 від 11 грудня 2018 року

[Директиви](#) Європейського Парламенту та Ради 2014/104/ЄС від 26 листопада 2014 року про деякі правила, що регулюють позови про відшкодування шкоди за національним законодавством за порушення положень законодавства про конкуренцію держав-членів та Європейського Союзу.

[Проект](#) №9311/П *Постанови про прийняття за основу проекту Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України* від 05.06.2023.

Запропоновано прийняти за основу проект Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (реєстр. № 9311), поданий Кабінетом Міністрів України. Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій суб’єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

[Проект](#) Постанови №9311/П від 05.06.2023 був направлений на прийняття в першому читанні законопроекту **№9311 від 19.05.2023 “Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України”**

Законопроект розроблений з метою забезпечення виконання Україною [Меморандуму про взаєморозуміння](#) від 16 січня 2023 року, укладеного між Україною та Європейським Союзом та [Меморандуму про економічну та фінансову політику](#) від 24 березня 2023 року, укладеного



між Україною та Міжнародним валютним фондом.

Однак, виконання міжнародних зобов'язань України поставлено під серйозну загрозу через те, що Верховною Радою України 10 червня 2023 року законопроект внесений Кабінетом Міністрів України відхилено та знято з розгляду.

Народні депутати не спромоглися забезпечити 226 голосів навіть за те, щоб повернути законопроект на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи - Кабінету Міністрів України, що унеможлиблює відповідно до Регламенту Верховної Ради України повторне внесення аналогічного законопроекту на поточній сесії ВРУ.

**Проект №9311-1/П Постанови про повернення на доопрацювання проекту Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України від 10.06.2023.**

Шанси забезпечити виконання міжнародних зобов'язань України зберігає те, що Верховною Радою України 10 червня 2023 року прийнято постанову про повернення на доопрацювання проекту Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України.

Проект Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (реєстр. № 9311-1), поданий народним депутатом України Хлапуком М.М. та іншими народними депутатами України, повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

**Законопроект №9311-1 від 24.05.2023 “Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України”** має бути доопрацьований та поданий на повторний розгляд.

**Проект №9311-2 Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України від 26.05.2023**

**10.06.2023 Проект відкликано**

**Проект 9311-3 Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України від 02.06.2023**

**10.06.2023 Одержано заяву про відкликання**

### **Детальний аналіз впливу проектів Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (№9311, №9311-1, №9311-2, №9311-3)**

05 червня 2023 року народні депутати України - члени Комітету з питань енергетики та житлово комунальних послуг Герус А.М. та інші внесли Проект Постанови №9311/П від 05.06.2023 про прийняття за основу **проекту Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України.**

Запропоновано прийняти за основу проект Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (реєстр. № 9311), поданий Кабінетом Міністрів України. Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних

послуг доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Проект Постанови №9311/П від 05.06.2023 був направлений на прийняття в першому читанні законопроекту №9311 від 19.05.2023 “Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України”

Законопроект розроблений з метою забезпечення виконання Україною Меморандуму про взаєморозуміння від 16 січня 2023 року, укладеного між Україною та Європейським Союзом та Меморандуму про економічну та фінансову політику від 24 березня 2023 року, укладеного між Україною та Міжнародним валютним фондом.

**Меморандум про взаєморозуміння від 16 січня 2023 року, укладений між Україною та Європейським Союзом передбачає можливість доступу України до інструменту надання підтримки Європейським Союзом у вигляді позик (у розмірі до 18 млрд Євро), безповоротної підтримки та субсидії щодо відсоткової ставки в контексті військової агресії російської федерації.** Виплата траншів допомоги у рамках надання позик обумовлена задовільним виконанням вимог та заходів, викладених у Додатку I до Меморандуму. Зокрема, у підпункті iii) пункту другого підрозділу «Енергетика» Розділу Б Додатку I до Меморандуму передбачено заходи щодо поліпшення роботи газової системи шляхом запуску **корпоративної реструктуризації Оператора газотранспортної системи відповідно до узгодженої цільової моделі.**

**Меморандум про економічну та фінансову політику від 24 березня 2023 року, укладений між Україною та Міжнародним валютним фондом передбачає 48-місячну розширену програму в рамках Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility - EFF) для підтримки пріоритетів економічної політики України в найближчі роки, сума якої еквівалентна 11 608,25 млн СПЗ (577,01 відсотка квоти, приблизно 15,6 млрд дол. США). Одним із структурних маяків, які містяться у Таблиці 2 до Меморандуму, є: «**Передача статусу акціонера Оператора ГТС безпосередньо Міністерству енергетики та затвердження нового статуту (параграф 58 Меморандуму)**».**

Законопроект визначає **одноразову спеціальну процедуру корпоративної реформи оператора газотранспортної системи України шляхом приєднання АТ «Магістральні газопроводи України» (ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань 41089111) (далі – АТ «МГУ») до ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» (ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань 42795490) (далі – ТОВ «Оператор ГТС України») та спрямований на усунення складної системи управління підприємствами газотранспортної системи України, з урахуванням **Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності.****

Відповідно до міжнародних зобов'язань України, взятих в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, що був підписаний 24.09.2010 в місті Скоп'є (Македонія) та ратифікований Законом України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства», в рамках реалізації імплементованих Законом України «Про ринок природного газу» Директиви 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13.07.2009 про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС та Регламенту 715/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13.07.2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС), що є ключовими складовими Третього енергетичного пакету ЄС, у кінці 2019 року проведено

відокремлення діяльності з транспортування природного газу (так званий, анбандлінг) за моделлю відокремлення ISO (independent system operator).

В результаті реалізації **анбандлінгу** у відповідності до плану заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840, була створена **складна модель корпоративного управління оператора газотранспортної системи**: Держава (в особі Міненерго) – АТ «МГУ» (з незалежною наглядовою радою товариства) – ТОВ «Оператор ГТС України» (з одноосібним виконавчим органом).

Така модель корпоративного управління була компромісом, досягнутим між зацікавленими сторонами процесу анбандлінгу з української сторони (Кабінет Міністрів України, НКРЕКП, Міненерго, Мінфін, АТ «НАК «Нафтогаз України», АТ «МГУ» та інші) і європейськими партнерами (зокрема, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства (далі – СЕС).

Враховуючи наявну практику застосування існуючої моделі корпоративного управління, виявлені складнощі з керованістю оператором газотранспортної системи (ТОВ «Оператор ГТС України») та реалізацією незалежною наглядовою радою АТ «МГУ» своїх повноважень, необхідним є зміна такої моделі з урахуванням Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності.

У зв'язку з цим, пропонується запровадження **удосконаленої моделі корпоративного управління оператора газотранспортної системи**, шляхом приєднання АТ «МГУ» до ТОВ «Оператор ГТС України»: Держава (в особі Міненерго) – ТОВ «Оператор ГТС України» (з незалежною наглядовою радою та колегіальним виконавчим органом).

Враховуючи унікальність ситуації та відсутність належних правових механізмів у діючому законодавстві для швидкої реалізації запланованого трансформування моделі корпоративного управління; необхідність збереження у системі корпоративного управління оператора газотранспортної системи незалежного органу управління – наглядової ради при трансформуванні моделі корпоративного управління (для забезпечення незалежності ТОВ «Оператор ГТС України» в умовах моделі анбандлінгу ISO та відповідності умовам сертифікації, проведеної СЕС і НКРЕКП); та необхідність усунення потенційних наявних юридичних і фінансових ризиків, законопроектом пропонується встановити механізм усунення складної системи управління підприємствами газотранспортної системи України та переходу до моделі єдиної компанії.

Законопроектом було запропоновано на законодавчому рівні **визначити правові, економічні та організаційні засади переходу до моделі єдиної компанії шляхом приєднання АТ «МГУ» до ТОВ «Оператор ГТС України».**

У цій сфері правового регулювання діють: Цивільний кодекс України; Закон України «Про акціонерні товариства»; Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»; Закон України «Про ринок природного газу»; Закон України «Про Кабінет Міністрів України»; Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань».

Реалізація законопроекту після його прийняття не потребує додаткових витрат із місцевого та/або державного бюджетів.

Наслідком прийняття закону та його реалізації мало стати **підвищення ефективності функціонування компанії, яка здійснює функції оператора газотранспортної системи України,**



та дозволить в повній мірі впровадити в діяльності такої компанії **Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності**, а також забезпечить Україні можливість доступу до **інструментів надання підтримки Європейським Союзом та Міжнародним валютним фондом**.

Однак, виконання міжнародних зобов'язань України поставлено під серйозну загрозу через те, що Верховною Радою України **10 червня 2023 року законопроект внесений Кабінетом Міністрів України відхилено та знято з розгляду**.

10.06.2023 18:08:06

[Поіменне голосування про включення до порядку денного сесії проектів законів про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України \(№9311, №9311-1, №9311-3\)](#)

За-236 Проти-0 Утрималось-7 Не голосувало-80

Рішення прийняте

10.06.2023 18:08:56

[Поіменне голосування про розгляд за скороченою процедурою проекту Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України \(№9311, №9311-1, №9311-3\)](#)

За-216 Проти-1 Утрималось-24 Не голосувало-80

Рішення прийняте

10.06.2023 18:24:29

[Поіменне голосування про проект Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України \(№9311\) - за основу з урахуванням пропозицій Комітету](#)

За-205 Проти-7 Утрималось-14 Не голосувало-86 **Рішення не прийняте.**

**Зокрема по фракціях:**

Фракція політичної партії "СЛУГА НАРОДУ"

Кількість депутатів: 237

За:163 Проти:1 Утрималися:0 Не голосували:39 Відсутні:34

o Фракція політичної партії "Європейська солідарність"

Кількість депутатів: 27

За:1 Проти:0 Утрималися:9 Не голосували:6 Відсутні:11

o Фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"

Кількість депутатів: 24

За:0 Проти:6 Утрималися:2 Не голосували:8 Відсутні:8

o Депутатська група "Платформа за життя та мир" у Верховній Раді України

Кількість депутатів: 22

За:13 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:6 Відсутні:3

o Позафракційні

Кількість депутатів: 21

За:4 Проти:0 Утрималися:2 Не голосували:7 Відсутні:8

o Фракція політичної партії "ГОЛОС"

Кількість депутатів: 20

За:6 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:5 Відсутні:9

o Депутатська група "ДОВІРА"

Кількість депутатів: 18

За:8 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:5 Відсутні:5

o Депутатська група "Відновлення України" у Верховній Раді України

Кількість депутатів: 18

За:6 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:4 Відсутні:8

o Депутатська група "Партія "За майбутнє"

Кількість депутатів: 18

За:4 Проти:0 Утрималися:1 Не голосували:6 Відсутні:7

10.06.2023 18:25:17

Поіменне голосування про направлення на повторне перше читання проекту Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (№9311)

За-208 Проти-1 Утрималось-21 Не голосувало-82 **Рішення не прийняте, зокрема по фракціях:**

- o **Фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"**  
Кількість депутатів: 24  
За:0 Проти:1 Утрималися:5 Не голосували:9 Відсутні:9
- o **Депутатська група "Платформа за життя та мир" у Верховній Раді України**  
Кількість депутатів: 22  
За:12 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:7 Відсутні:3
- o **Позафракційні**  
Кількість депутатів: 21  
За:3 Проти:0 Утрималися:2 Не голосували:8 Відсутні:8
- o **Фракція політичної партії "ГОЛОС"**  
Кількість депутатів: 20  
За:4 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:6 Відсутні:10
- o **Депутатська група "ДОВІРА"**  
Кількість депутатів: 18  
За:7 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:6 Відсутні:5
- o **Депутатська група "Відновлення України" у Верховній Раді України**  
Кількість депутатів: 18  
За:6 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:4 Відсутні:8
- o **Депутатська група "Партія "За майбутнє"**  
Кількість депутатів: 18  
За:5 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:6 Відсутні:7

**10.06.2023 18:25:46**

Поіменне голосування про повернення на доопрацювання суб'єкту права законодавчої ініціативи проекту Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (№9311)

За-200 Проти-1 Утрималось-23 Не голосувало-88 **Рішення не прийняте Зокрема по фракціях:**

- o **Фракція політичної партії "СЛУГА НАРОДУ"**  
Кількість депутатів: 237  
За:166 Проти:0 Утрималися:3 Не голосували:36 Відсутні:32
- o **Фракція політичної партії "Європейська солідарність"**  
Кількість депутатів: 27  
За:0 Проти:0 Утрималися:12 Не голосували:4 Відсутні:11
- o **Фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"**  
Кількість депутатів: 24  
За:0 Проти:1 Утрималися:5 Не голосували:9 Відсутні:9
- o **Депутатська група "Платформа за життя та мир" у Верховній Раді України**  
Кількість депутатів: 22

За:12 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:7 Відсутні:3
<b>○ Позафракційні</b>
Кількість депутатів: 21
За:4 Проти:0 Утрималися:3 Не голосували:6 Відсутні:8
<b>○ Фракція політичної партії "ГОЛОС"</b>
Кількість депутатів: 20
За:4 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:6 Відсутні:10
<b>○ Депутатська група "ДОВІРА"</b>
Кількість депутатів: 18
За:5 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:8 Відсутні:5
<b>○ Депутатська група "Відновлення України" у Верховній Раді України</b>
Кількість депутатів: 18
За:5 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:5 Відсутні:8
<b>○ Депутатська група "Партія "За майбутнє"</b>
Кількість депутатів: 18
За:4 Проти:0 Утрималися:0 Не голосували:7 Відсутні:7

Народні депутати не змогли забезпечити 226 голосів навіть за те, щоб повернути законопроект суб'єкту законодавчої ініціативи – Кабінету Міністрів України на доопрацювання, що унеможливує відповідно до Регламенту Верховної Ради України повторне внесення аналогічного законопроекту на поточній сесії ВРУ.

Шанси врятувати ситуацію та забезпечити виконання міжнародних зобов'язань України зберігає те, що Верховною Радою України 10 червня 2023 року: прийнято постанову №9311-1/П від 10.06.2023 про повернення на доопрацювання проекту Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України.

Проект №9311-1/П Постанови про повернення на доопрацювання проекту Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України від 10.06.2023.

Проект Закону України про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України (реєстр. № 9311-1), поданий народним депутатом України Хлапуком М.М. та іншими народними депутатами України, повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Законопроект №9311-1 від 24.05.2023 “**Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України**” має бути доопрацьований та поданий на повторний розгляд

**В той же час ще 2 інші альтернативні законопроекти були відкликані суб'єктами законодавчої ініціативи.**

Проект №9311-2 Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України від 26.05.2023.

**Проект №9311-3 Закону про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України від 02.06.2023**

Слід відзначити, що **Комітет з питань енергетики та житлово- комунальних послуг** на своєму засіданні 29 травня 2023 року (протокол № 82) при розгляді проекту Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» (реєстр. №9311 від 19.05.2023 поданий КМУ) та альтернативних до нього законопроекти (з аналогічною назвою, реєстр. №9311-1 від 24.05.2023 поданий народними депутатами України Хлапуком М.М. та ін.; реєстр. №9311-2 від 26.05.2023 поданий народним депутатом України Кучеренком О.Ю.) відзначив:

**Відмінністю альтернативного законопроекту реєстр. № 9311-1 від законопроекту №9311 є наступні положення:**

- наслідки «несформування» наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» до 31.10.2023. Тобто у разі якщо нова наглядова рада ТОВ «Оператор ГТС України» не буде обрана та призначена до 31.10.2023, то повноваження наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» будуть здійснюватися загальними зборами учасників (єдиним учасником), крім повноважень щодо призначення на посаду та звільнення з посади керівника та/або голови та членів виконавчого органу ТОВ «Оператор ГТС України»;
- забезпечення формування нового складу наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» у відповідності до вимог Закону України «Про управління об'єктами державної власності», що конкретизує процедуру конкурсного відбору нових членів наглядової ради у порядку, передбаченому для особливо важливих для економіки підприємств та гарантує незалежність членів такої наглядової ради;
- визначення на рівні статуту компанії, а не на рівні закону, типу виконавчого органу (одноособовий чи колегіальний) ТОВ «Оператор ГТС України»;
- усунення виключного права наглядової ради АТ «МГУ» пропонувати зміни до статуту ТОВ «Оператор ГТС України» і закріплення повної відповідальності щодо змін до статуту ТОВ «Оператор ГТС України» за загальними зборами учасників (єдиним учасником) ТОВ «Оператор ГТС України», повноваження яких виконуватиме Міністерство енергетики України.

**Головне науково-експертне управління висловило свої зауваження до законопроекту реєстр. № 9311-1.**

Головне науково-експертне управління, розглянувши поданий проект, зазначає, що частина його положень збігаються за змістом з відповідними положеннями проекту реєстр. № 9311. У зв'язку з цим зауваження та пропозиції до зазначених положень, які викладені у висновку Головного науково- експертного управління на проект реєстр. № 9311, є актуальними і для проекту реєстр. № 9311-1. Зокрема:

- регулювання у проекті відносин між двома конкретними юридичними особами (на що вказує застосування у преамбулі проекту кодів ЄДРПОУ 42795490 ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» та ЄДРПОУ 41089111 АТ «Магістральні газопроводи України»), що не враховує того, що **«закон регулює суспільні відносини, а не вирішує конкретне питання для конкретної фізичної чи юридичної особи»;**
- неузгодженості положень проекту з Законом України «Про акціонерні товариства», зокрема, з ч. 1 його ст. 119, згідно з якою «акціонерне товариство може приєднуватися лише до акціонерного товариства» та Законом України «Про управління об'єктами права державної власності»;
- необхідності уточнення назви проекту тощо.

**Головні відмінності** поданого проекту від проекту реєстр. № 9311 полягають в тому, що у поданому проекті усуваються «ризики щодо виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо

реформи корпоративного управління оператора газотранспортної системи України, які містяться в законопроекті з цього приводу у редакції, поданій Кабінетом Міністрів України» (п. 2 пояснювальної записки до проекту).

Зокрема, передбачаються наслідки «несформування» наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» до 31.10.2023; забезпечується формування нового складу наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» у відповідності до вимог Закону України «Про управління об'єктами державної власності» тощо.

З приводу зазначених положень Головне науково-експертне управління вважає за доцільне висловити такі **зауваження та пропозиції**.

1. У п. 5 ч. 6 ст. 2 проекту пропонується, що «у разі якщо новий склад наглядової ради оператора не призначено до 31 жовтня 2023 року, повноваження наглядової ради оператора здійснюються загальними зборами учасників (єдиним учасником), крім повноважень щодо призначення на посаду та звільнення з посади керівника та/або голови та членів виконавчого органу оператора». Водночас при цьому питання, яким чином здійснюватиметься призначення на посаду та звільнення з посади керівника та/або голови та членів виконавчого органу оператора у цьому випадку, **залишається невизначеним**, що може ускладнити діяльність ТОВ «Оператор ГТС України» у цей період. Слід також зазначити, що Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» не передбачає можливості виконання загальними зборами учасників товариства повноважень його наглядової ради.

2. У п. 6 ч. 2 ст. 3 проекту зазначено, що процедура приєднання передбачає «прийняття рішення загальними зборами учасників (єдиним учасником) оператора про внесення змін до Статуту оператора з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора, визначених законодавством. Загальні збори учасників (єдиний учасник) оператора приймають рішення про зміни до статуту оператора після проведення консультацій та їх погодження з **Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг та Секретаріатом Енергетичного Співтовариств**». З цього приводу варто звернути увагу, що у законах України «Про ринок природного газу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» погодження статутів товариств з обмеженою відповідальністю, в тому числі тих, які здійснюють діяльність на ринку природного газу, з відповідними органами не передбачено.

**Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та житлово- комунальних послуг** запропонував доопрацювати з урахуванням поправок та пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, передбачивши в ньому наступні положення, з **урахуванням окремих положень** альтернативних законопроектів:

- контракт та повноваження членів наглядової ради АТ «МГУ» припиняються до 31 жовтня 2023 року. У разі якщо новий склад наглядової ради оператора ГТС не призначено до 31 жовтня 2023 року, повноваження наглядової ради оператора ГТС здійснюються загальними зборами учасників (єдиним учасником) оператора ГТС до дати призначення нової наглядової ради оператора ГТС, крім повноважень щодо призначення на посаду та звільнення з посади керівника та/або голови та членів виконавчого органу оператора;

- ргани управління оператора ГТС, в тому числі тип виконавчого органу (одноособовий чи колегіальний) визначається статутом оператора ГТС;

- рішення про внесення змін до Статуту оператора ГТС (в тому числі, і викладення його в новій редакції) у процедурі приєднання приймається загальними зборами акціонерів оператора ГТС (Міненерго) за власною ініціативою або за поданням наглядової ради АТ «МГУ».



**Сподіватимемося, що процес доопрацювання та розгляду важливого законопроекту не буде затягнутий в часі, та міжнародні зобов'язання України будуть виконані в повному обсязі.**

**Ярослав Сидорович**